

ÅRSRAPPORT 2015

Sammanfattning (SV)

Sammanfattning

Försäkringar och tjänstepensioner spelar en central roll i ekonomin. Med tillgångar på över två tredjedelar av EU:s BNP¹ utgör försäkringar en betydande del av finanssektorn och bidrar till ekonomisk tillväxt och finansiell stabilitet genom att ta på sig risker och mobilisera inlåning. Tjänstepensioner är lika viktiga eftersom de utöver sitt bidrag till ekonomin även skyddar mot fattigdom i pensionsåldern. Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten (Eiopa) inrättades 2011 som en oberoende europeisk tillsynsmyndighet som har ett centralt ansvar för att stödja det finansiella systemets stabilitet, säkerställa marknadernas och de finansiella produkternas transparens samt skydda försäkringstagare, personer som omfattas av pensionssystem och förmånstagare. Eiopas årsrapport 2015 beskriver kortfattat myndighetens viktigaste resultat och innehåller information om hur Eiopa har förvaltat sina tilldelade resurser för att uppnå sina mål.

Eiopas årsrapport 2015 beskriver kortfattat myndighetens viktigaste resultat inom dess målsättningar att

- stärka konsumentskyddet,
- tillhandahålla en lämplig reglering av hög kvalitet,
- säkerställa konvergens, samstämmighet och kvalitet inom tillsynen,
- stödja den finansiella stabiliteten, samt att
- utvecklas som en modern och kompetent myndighet.

Årsrapporten innehåller även information om hur Eiopa har förvaltat sina tilldelade resurser för att uppnå dessa mål.

¹ Cirka 70 % under 2014 - Källa: Eurostat och Eiopa EU/EES (åter)försäkringsstatistik <https://eiopa.europa.eu/financial-stability-crisis-prevention/financial-stability/statistics>

INFORMATIONSRUTA: De fem topprestationerna under 2015

- Slutförandet av det enhetliga regelverket för försäkringar: framställning av den andra uppsättningen tekniska standarder för genomförande och riktlinjer enligt Solvens II.
- Tillsyn: Fastställandet av det nya strategiska tillvägagångssättet för ett heltäckande riskbaserat och förebyggande ramverk för verksamhetstillsyn och den första tematiska granskningen av mobiltelefonförsäkringar.
- Genomförandet av processen och metoden för den månatliga publiceringen av den riskfria räntesatsen enligt Solvens II.
- Privatpensionsprodukten på EU-nivå: Eiopas koncept som beskrivs i dess samrådsdokument om kraven för att skapa en privatpensionsprodukt på EU-nivå.
- Översynen av balansräkningar och stresstestet av Rumäniens försäkringssektor.

Att stärka konsumentskyddet

Inom konsumentskyddet har en betydande förändring bestått av antagandet av ett nytt **strategiskt tillvägagångssätt för ett heltäckande riskbaserat och förebyggande ramverk för verksamhetstillsyn**. Detta är ett viktigt verktyg för hantering av verksamhetsrisker på EU-nivå och kommer att byggas upp kring en solid förståelse av konsumentbeteenden och proportionalitet, och kring att i tid förutse kommande beteenderisker och förebygga konsumentskada inom hela EU. **"Tematiska granskningar"** är en viktig del av strategin och en pilotstudie utfördes och slutfördes med analysen av mobiltelefonförsäkringar. För att förbättra sin förmåga att tillämpa sina **befogenheter inom produktioningripande för försäkringsbaserade investeringsprodukter** inrättade Eiopa indikatorer under 2015 som avgör huruvida myndighetsåtgärder är nödvändiga.

Eiopas arbete med att hantera intressekonflikter vid direkta och intermediära försäljningar av försäkringsbaserade investeringsprodukter utvecklades med dess tekniska råd till kommissionen innehållande politiska rekommendationer för att identifiera och hantera denna fråga. Eiopa har lett det sektorsövergripande arbetet att ta fram **basfakta för investerare** som bemyndigas av förordningen om paketerade och försäkringsbaserade investeringsprodukter för icke-professionella investerare (Priip-produkter). Två offentliga samråd slutfördes under den första halvan av 2015, det ena för framtagning av optimala mallar för att framställa information på ett konsumentvänligt sätt och det andra för beräkning av produktrisker, prestation och kostnader. Mallarna för basfakta för investerare har även testats på konsumenter. Under hösten 2015 påbörjades dessutom ett offentligt samråd om texten till förslaget till tekniska standarder för tillsyn avseende faktablad för Priip-produkter.

Sammanfattning

Vad gäller tjänstepensioner framställde Eiopa **rapporter om information som lämnats in om tjänstepensionsinstituts kostnader och avgifter** inför registreringen och under de pågående stadierna, samt investeringsalternativ för personer som tecknat avgiftsbestämda system, som belyser problem som måste lösas för att säkerställa ett effektivt beslutsfattande för deras pensionsprogram.

Att tillhandahålla en lämplig reglering av hög kvalitet

Eiopas främsta prestation sedan myndigheten inrättades var slutförandet av **det enhetliga regelverket för försäkringar under 2015. Framställningen av den andra uppsättningen standarder för genomförande och riktlinjer enligt Solvens II** som krävdes för en samstämmig och konvergerande tillämpning av direktivet från och med januari 2016 slutförde myndighetens lagstiftningsprogram för Solvens II. Efter överlämnandet flyttades fokus till att förbereda genomförandet av tillsynen och till det vidare främjandet av en samstämmig tillsyn.

Myndigheten förberedde även genomförandet av en annan viktig uppgift enligt Solvens II, dvs. den månatliga publiceringen av den **riskfria räntesatsen**. Strukturen för den riskfria räntesatsen och dess justeringar bestämmer, till stor del, värdet på de tekniska avsättningar som företag måste göra för sina försäkrings- och återförsäkringsförpliktelser och därmed mängden tillgängligt kapital för att täcka solvenskapitalkravet.

Eiopa har även bidragit till Europeiska kommissionens bedömning av **den roll som försäkringar spelar i infrastrukturinvesteringar**, och har framlagt robusta kriterier för att identifiera lämpliga infrastrukturprojekt. Kraven för risker som är förenade med investering i godkända infrastrukturprojekt har noga kalibrerats med de risker som leder till en annan behandling. För att dra nytta av denna behandling måste försäkringsgivare genomföra lämplig due diligence-kontroll som del av en effektiv riskhantering av denna sammansatta och heterogena tillgångsklass. Investeringar i infrastruktur kan vara mycket viktiga för försäkringsverksamheten eftersom de genom sin långsiktighet kan ge en god matchning av långfristiga skulder samtidigt som de ökar portföljdiversifieringen och ger en grund för en hållbar tillväxt inom ekonomin i stort.

Eiopa har även agerat internationellt liksom genom sitt bidrag till arbetet inom den Internationella organisationen för försäkringstillsynsmyndigheter (IAIS), där framsteg gjordes inom framtagandet av ett **grundläggande kapitalkrav, högre förlustabsorptionskrav för kapital** och av **internationella kapitalstandarder** som alla stödjer skapandet av likvärdiga förutsättningar internationellt.

Fortsatta framsteg gjordes för att utveckla lagstiftningen på tjänstepensionssidan med **tjänstepensionsinstitut II**. Vad gäller privatpensioner gjorde Eiopa betydande framsteg i sitt svar på begäran om råd (godkändes av Eiopas tillsynsstyrelse i januari 2016) när myndigheten

utvecklade ett koncept för en **privatpensionsprodukt på EU-nivå**, vilket bildade grunden för ett andra system. Detta arbete har potentialen att förändra dynamiken på marknaden för privatpensioner inom EU och att därigenom avsevärt bidra till kapitalmarknadsunionen. Marknadsutvecklingsrapporten och det första **registret om tjänstepensionsinstitut på EU-nivå** ger en bättre översikt över pensionsutbudet inom EU.

Att säkerställa konvergens, samstämmighet och kvalitet inom tillsynen

Eiopas ansträngningar att ytterligare öka tillsynens kvalitet och samstämmighet inom hela EU framgår av ett bilateralt engagemang och ifrågasättande feedback till nationella tillsynsmyndigheter, ett aktivt deltagande i tillsynskollegier och tillhandahållande av verktyg och råd om användningen av interna modeller, utbildning och upprättande av infrastrukturen och systemen för att samla in och dela information.

Under 2015 genomförde Eiopas tillsynsteam **19 bilaterala besök** vid nationella tillsynsmyndigheter och lämnade feedback om förberedelserna inför tillämpningen av Solvens II, nationella åtgärder för riskbedömningsprocessen och tillsynsrelaterad praxis och prioritering. Genom detta engagemang fick nationella tillsynsmyndigheter hjälp med att lösa identifierade hinder för att utveckla en gemensam tillsynskultur enligt Solvens II. Teamet ledde även gemensamt styrkommittén som hanterar **översynen av balansräkningarna och stresstestet av Rumäniens försäkringssektor**, som utgör över 80 procent av Rumäniens marknad. Båda verksamheterna slutfördes i juli 2015 med publiceringen av en rapport som identifierar stora justeringar av balansräkningarna och motsvarande försiktighetskoefficienter hos ett antal försäkringsföretag, följt av ett antal tillsynsåtgärder. Denna verksamhet visade sig vara trovärdig och är av fundamental betydelse för att öka konsumentskyddet och konsumenternas förtroende för Rumäniens försäkringssektor.

Eiopas fortsatta aktiva **deltagande och samordning i kollegier** har bidragit till en förbättrad samstämmighet inom kollegiernas funktion och diskussioner. Eiopas team av kollegier samordnade undertecknandet av samordningsavtalen av samtliga kollegier under 2015. I samordningsavtalen fastställdes kraven för den information som ska utbytas samt deltagarnas roller och ansvarsområden.

För ett gemensamt tillsynsrelaterat tillvägagångssätt mot bedömningen av solvenspositioner hos försäkringsgrupper som verkar inom "likvärdiga" länder publicerade Eiopa ett **yttrande om beräkningen av gruppsovens inom ramen för likvärdighet**. I yttrandet identifieras ett antal tillsynsaktiviteter som är förknippade med bedömningen av tillgång till medräkningsbara kapitalbasmedel på grupp nivå, vilket avser att säkerställa enhetliga förfaranden och en samstämmig praxis. Vad gäller interna modeller lämnade Eiopa även in ett lämpligt **yttrande om utvecklingen av en intern modell för ansökningar** som tar upp tre områden där skillnader skulle leda till ej samstämmiga riskmodeller. Den främsta rekommendationen i yttrandet är att nationella tillsynsmyndigheter bör kräva att riskerna i samband med statsskuldsexponeringar

Sammanfattning

lämpligen beaktas i interna modeller. Eiopa tillhandahöll även **21 utbildningsseminarier** om viktiga ämnen som identifierats i samråd med nationella tillsynsmyndigheter som prioriterade områden för förberedelser inför tillämpningen av Solvens II.

Eiopa fortsatte sitt arbete på **tillsynshandboken** med målet att skapa en rad exempel på god tillsynspraxis inom olika områden av Solvens II. Rekommendationer fastställdes under 2015 för fastställandet av tillsynsmyndigheternas ramar för riskbedömning och deras tillsyn av centrala områden, inräknat företagsstyrning, egen risk- och solvensbedömning, investeringsinriktning, tillhandahållande av liv- och skadeförsäkringar, grupp-tillsyn och interna modeller.

Utifrån Eiopas arbete att harmonisera rapporteringskraven enligt Solvens II, inrättades infrastrukturen för att samla in, hantera, bearbeta och dela information. Den **första samlingen av årsrapporter från enskilda och grupper** utfördes enligt det förberedande systemet av **Eiopas centrala arkiv**. Ytterligare offentliggörande av **rapporteringsbeteckningarna möjliggör nu en fullständig Solvens II-rapportering** och uppfyller de kompletterande kraven från Europeiska centralbanken, liksom säkerställer att information tillhandahålls i korrekt format, vilket avlastar nationella tillsynsmyndigheter och industrin. För att ytterligare minska rapporteringsbördan, särskilt för små och medelstora företag, har Eiopa även tagit fram **verktyget för företag (Tool for Undertakings, T4U)** med ett beräknat utnyttjande av 1 200 företag inom hela EU.

Att stödja finansiell stabilitet

Eiopa vidareutvecklade sina tekniker och verktyg för en bättre användning av tillgänglig information för att ge beslutsfattare information om kommande utvecklingstendenser och risker på marknaderna till stöd för finansiell tillsyn. Förebyggande tillsyn bygger på att förutse risker och se till att åtgärder vidtas för att minska eller eliminera dessa, och Eiopa fortsätter att leverera sina kärnprodukter (t.ex. rapport om finansiell stabilitet och riskindikatorer) för att se till att centrala beslutsfattare får en heltäckande översikt över risker och svagheter. Under 2015 använde försäkringssektorn allt oftare Eiopas produkter som nyckelreferenser i sin riskbedömning.

I enlighet med sin förordning utförde Eiopa även det första **stresstestet för tjänstepensioner** på EU-nivå. Syftet var att få en heltäckande bild av det heterogena utbudet av europeiska tjänstepensioner, testa motståndskraften hos förmånsbestämda system och blandade pensionssystem mot ogynnsamma marknadssituationer och ökande medellivslängd, identifiera potentiella svagheter i avgiftsbestämda system och avslöja områden som kräver närmare tillsyn. Sjutton länder inom det Europeiska ekonomiska samarbetsområdet med en tjänstepensionssektor på över 500 miljoner euro i tillgångar deltog i verksamheten. Resultaten avslöjade att en förlängd period av låga räntor kommer att innebära stora framtida utmaningar för motståndskraften hos förmånsbestämda tjänstepensionsinstitut (se informationsruta).

Sammanfattning

INFORMATIONSRUTA: Resultaten av det första EU-stresstestet för tjänstepensioner

- En förlängd period av låga räntor kommer att innebära stora framtida utmaningar för motståndskraften hos förmånsbestämda tjänstepensionsinstitut.
- Tjänstepensionsinstitut är relativt sett mer motståndskraftiga mot en ökande medellivslängd än mot ogynnsamma marknadssituationer.
- Absorptionen av dessa chocker är starkt beroende av tidselementet för att realisera skulder och mekanismerna för begränsning och återställning i varje land.
- Resultaten av de tillämpade svåra stressscenarierna avslöjar ett antal risker och svagheter som bör uppmärksammas av tjänstepensionsinstitut och tillsynsmyndigheter.

Inom försäkringssektorn har fortsatt låga räntor, som t.o.m. föll under 2014 års stresstestscenario, ökat nödvändigheten att införa tillsynsåtgärder och behovet av beredskap för att hantera krissituationer. Eiopa har därför **följt upp stresstestrekommendationerna aktivt** genom att samarbeta med de nationella tillsynsmyndigheterna, med fokus satt på landspecifika och grupp-specifika resultat av stresstestet och ökande förberedelser för krishantering. Eiopa publicerade även ett **yttrande över sunda principer för nationella tillsynsmyndigheters krisförebyggande, krishantering och rekonstruktionsberedskap**. För att säkerställa samstämmigheten och relevansen i förändringar av ramarna för krisförebyggande, krishantering och rekonstruktion tog Eiopa fram 14 principer som nationella tillsynsmyndigheter förväntas beakta. Detta yttrande bidrar till att skapa ett solitt och konvergerande system för att förebygga och hantera finansiella kriser inom EU.